WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ROK III WARSZAWA, DNIA 15 MARCA 1928 R. NUMER 6

ZE SPRAW ORGANIZACYJNYCH ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 29 marca r. b. (czwartek) odbędzie się o godz. 5-ej ppoł. ogólne zebranie członków Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej; zebranie będzie miało miejsce w lokalu Związku Polskich Hut Żelaznych w Warszawie przy ul. Mazowieckiej Nr. 5.

Porządek obrad obejmuje następujące sprawy:

1) Wybór przewodniczącego zebrania.

2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

3) Uzupełniające wybory do Zarządu i wybór Komisji Rewizyjnej

4) Sprawy Powszechnej Wystawy Krajowej w r. 1929 w Poznaniu.

5) Wolne wnioski.

Stosownie do wymagań statutowych, dn. 15 marca r. b. zostały rozesłane do wszystkich członków Związku listy polecone, zawiadamiające o terminie i porządku obrad ogólnego zebrania Związku. Zebranie tegoroczne będzie specjalnie doniosłe i zasługujące na przybycie znaczniejszej ilości przedstawicieli zrzeszonych przedsiębiorstw, gdyż natychmiast po zakończeniu ogólnego zebrania odbędzie się o godz 7-ej ppoł. w tymże lokalu zorganizowany staraniem Związku Przemysłu Chemicznego odczyt syndyka Izby Handlowej w Gdańsku, p. Dr. B. Heinemanna, na temat współzależności gospodarczej państw świata. Odczyt ten wygłoszony będzie w języku niemieckim, jednak przed zebraniem wszyscy słuchacze zaznajomieni będą z treścią wykładu, gdyż skrót jego, zredagowany w języku polskim, rozdany zostanie uczestnikom zebrania.

Zaproszenie p. Dr. Heinemanna do wygłoszenia odczytu i wybór jego osoby nie jest bynajmniej przypadkowy. Kilkakrotnie już prelegenci polscy jeździli do Gdańska, aby tamtejsze sfery przemysłowe i handlowe zaznajomić z poglądem polskim na sprawy gospodarcze, oraz nawiązać bezpośrednią osobistą łączność z gdańskimi kupcami i przemysłowcami. W ciągu ostatniego roku zabierali głos na terenie gdańskiej Izby Handlowej pp. Prof. Edmund Trepka, Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, Dr. Wacław Fajans, Członek Zarządu Związku Banków, Dr. Roger Battaglia, Dyrektor Związku Przemysłu Konfekcyjnego, Dr. Edward Rose, b. Vice-Dyrektor Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów.

Nie jest jednak dostatecznie celowy dla utrwalania gospodarczego zbliżenia polsko-gdańskiego wyjazd prelegentów polskich do Gdańska. Akcja taka powinna posiadać charakter wymienny i dlatego ze szczerą radością witamy rewizytę w Warszawie p. Dr. Heinemanna, którego głęboka wiedza i doświadczenie są dostateczną gwarancją sposobu ujęcia obranego przez niego tematu.

Zawiadamiając o powyższem czytelników „Wiadomości Przemysłu Chemicznego", a przedewszystkiem członków Związku — sądzimy, że licznem przybyciem na zebranie dowiodą oni nietylko zainteresowania sprawami Związku, lecz również zrozumienia doniosłości gospodarczego zbliżenia polsko-gdańskiego.

Z PRZEMYSŁU OLEJARSKIEGO

Podobnie jak co roku, również w ostatnich tygodniach obserwujemy w przemyśle olejarskim fakt zupełnego braku krajowego siemienia lnianego, które wkrótce po zbiorach zostało zakupione przez eksporterów i wywiezione poza granice Polski. Wprawdzie fabryki krajowe również zaopatrzyły się w pewną ilość surowca, lecz brak dostatecznie wysokiego kapitału obrotowego nie pozwolił na skup całkowitej ilości siemienia, jakie po zbiorach znajdowało się na rynku polskim. Powtórzył się więc i teraz notorycznie znany eksport nasion oleistych, które po kilku miesiącach powracają do Polski, nietylko w formie gotowego oleju lnianego lub pokostu, lecz nawet nieprzerobione, sprzedawane natomiast po wyższych znacznie cenach.

W takiej sytuacji przemysł olejarski zmuszony jest importować siemię z zagranicy, przyczem chętniej kupuje je z La Platy, gdyż otrzymuje gatunek standaryzowany. Obecne ceny siemienia z La Platy wynoszą cif Hamburg $ 7.25 za 100 kg., gdy ceny polskie natychmiast po zbiorach kształtowały się ok. 6.50, zaś ostatnie partje, jakie niedawno jeszcze można było nabyć — sprzedawano po $ 7.50. Jeśli zważyć, że koszt przewozu z Hamburga do olejarni obciąża produkt sumą ok. $ 1.20 na 100 kg., to stanie się jasne, że sytuacja w krajowych olejarniach nie jest dziś pomyślna.

Siemię lniane płaci cło przywozowe w wysokości zł. 1,30 od 100 kg. Cło owo posiada dziś charakter wyłącznie fiskalny, gdyż — jak zaznaczyliśmy — siemienia w Polsce dostać obecnie nie można. W takiej sytuacji Związek Przemysłu Chemicznego zwrócił się do Rządu z wnioskiem o uchylenie powyższej opłaty do chwili realizacji tegorocznych zbiorów, t. j. do dnia 1 października r. b. Ministerstwo Rolnictwa, w zrozumieniu wytworzonej sytuacji, przyobiecało, poprzeć nasze starania.

Są one tem więcej słuszne, że olej lniany stanowi podstawowy surowiec dla wielu gałęzi wytwórczości chemicznej; wskazać można dla przykładu fabrykację pokostu, lakierów, farb olejnych i t. d. Wszelkie więc dążenia, zmierzające do potanienia zasadniczego surowca, są gospodarczo całkowicie uzasadnione.

EKSPORT CHEMIKALIJ POLSKICH

Polski przemysł chemiczny — wbrew rozpowszechnionemu mniemaniu — eksportuje wiele swych wytworów na rynki światowe. Głównym przedmiotem wywozu są: sól, soda, superfosfaty, kw. siarkowy, żelazocyjanki, karbid, węgiel drzewny, jedwab sztuczny, produkty destylacji smoły węglowej, wyższe alkohole i estry, kleje, biel cynkowa, niektóre wyroby gumowe i inne artykuły.

W poprzednim zeszycie „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" wspominaliśmy o rozwoju stosunków handlowych z Rosją. Dla zilustrowania rozległych rynków, dokąd kierowany jest wywóz chemikalij polskich, podajemy niżej oficjalną statystykę Międzynarodowego Syndykatu Karbidowego, dotyczącą eksportu polskiego karbidu.

EKSPORT POLSKIEGO KARBIDU

w tonnach

Kraj przeznaczenia	w roku 1925	w roku 1926	styczeń—wrzesień 1927
Anglja	2018.321	1274.844	597.213
Argentyna	—	1.174	97.550
Australja	16.—	—	—
Belgja	0.009	415.—	1102.442
Boliwja	—	—	19.500
Brazylja	—	58.542	121.280
Chile	—	—	169.220
Danja	—	189.900	44.300
Finlandja	14.—	0.294	—
Holandja	0.018	130.080	404.845
Indje Holend.	—	—	20.—
Litwa	—	—	9.800
Łotwa	21.—	11.—	31.800
Niemcy	190.024	236.076	0.035
Norwegja	—	0.462	—
Peru	—	—	23.—
Portugalja	605.050	365.—	—
Rosja	65.—	0.090	701.807
różne kraje Am. Połud.	2897.912	1980.688	169 326
Szwajcarja	—	75.—	—
Palestyna	15 250	—	—
Turcja	8.—	—	—
Węgry	256.400	69.948	—
Afryka Połud.	9.—	—	13.—
Afryka (inne części)	9.710	—	—
Włochy	29.—	—	—
Indje Bryt.	19.—	—	—
razem	**6173.694**	**4808.097**	**3525 118**

K R O N I K A

Dn. 13 marca r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu. Z pośród spraw, interesujących bezpośrednio wytwórczość chemiczną, postanowiono:

Preparaty przeznaczone do pokrywania dachów, ścian i t. p., a znajdujące się w handlu pod nazwami fantazyjnemi „Trocal", „Arco-Top", „Arco-Selit" i t. p. w postaci czarnych połyskujących oleistych płynów, względnie mas ciastowatych, składające się z roztworów paków w olejach, z dodatkiem sproszkowanego azbestu — clić wg. poz. 112 p. 25 c. taryfy celnej.

Szpat ciężki rozdrobniony, otrzymany przez zmiażdżenie i przez odsianie większych kawałków przez sita — clić wg. poz. 96 p. 2.

Utwardzone kwasy tłuszczowe pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego — clić wg. poz. 51 p. 4.

Dn. 7 marca r. b. odbyło się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu posiedzenie w sprawie dodatkowych polskich żądań celnych do traktatu handlowego z Niemcami. Na zebraniu tem rozważono raz jeszcze zgłoszone przez stronę polską propozycje dotyczące zniżek od obowiązującej taryfy niemieckiej i uzgodniono ostatecznie postulaty polskie w tej dziedzinie.

Stała Wystawa Przemysłu Polskiego w Marjenbadzie zawiadamia, że przystąpiła do zebrania eksponatów przemysłu polskiego i w tym celu zwraca się do zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych, interesujących się powyższą sprawą, o porozumienie się z Zarządem Wystawy pod adresem: Marianske Lazne, Czechosłowacja, Kursaal.

Polski Komitet Naukowej Organizacji zwołuje na początku maja b. r. w Warszawie II Polski Zjazd Naukowej Organizacji.

Głównem zadaniem Zjazdu jest wykazanie sposobów racjonalizacji pracy, przy pomocy stosowania metod naukowej organizacji, oraz ilustracja osiągniętych wyników i rozważenie projektów, jakie w czasie najbliższym są w Polsce możliwe do zrealizowania.

Wstęp na Zjazd wolny, z opłatą dla poszczególnych osób — zł. 30, dla instytucyj — zł. 60, jako minimum. Powyższa opłata oraz dobrowolne zasiłki na organizację Zjazdu mogą być wpłacane zgóry na rachunek Polskiego Komitetu Naukowej Organizacji w P. K. O. Nr. 16.699.

Wszelkich informacyj, dotyczących Zjazdu, udziela Sekretarjat Komitetu Zjazdowego (Warszawa, Mokotowska 51/53, tel. 38-13).

Ministerstwo Skarbu udziela następującego wyjaśnienia w sprawie uiszczania opłaty stemplowej od podwyższenia kapitału akcyjnego:

„Zdarzyło się kilkakrotnie, że spółka akcyjna, która uchwaliła podwyższyć swój kapitał zakładowy, następnie — mimo upływu terminu miesięcznego, przewidzianego w ustępie przedostatnim artykułu 102 ustawy o opłatach stemplowych, a nawet mimo całkowitego wpłacenia kwoty, o którą kapitał zakładowy podwyższono — nie uiściła opłaty stemplowej. Gdy następnie urząd skarbowy wymierzył opłatę wraz z pięciokrotną podwyżką, przedstawiciele spółki oświadczyli, że świadomie wstrzymywali się z uiszczeniem opłaty, gdyż według rozpowszechnionej opinji, uiszczenie opłaty stemplowej od podwyższenia kapitału zakładowego ma nastąpić dopiero po otrzymaniu nakazu płatniczego, sporządzonego przez urząd skarbowy.

Ministerstwo Skarbu zwraca uwagę, że zapatrywanie tylko co przytoczone jest błędne. Spółka jest obowiązana sama zatroszczyć się o uiszczenie opłaty i w tym celu przed upływem miesiąca od dnia rozpoczynającego okres, wyznaczony do przyjmowania wpłat, przedstawić urzędowi skarbowemu odpis uchwały w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego. Urząd skarbowy wymierza opłatę natychmiast po przedstawieniu mu owego odpisu i stwierdza ten wymiar pisemnie za pomocą „kartki wymiarowej", którą wręcza przedstawicielowi spółki. Spółka jest obowiązana przed upływem terminu miesięcznego, wyżej określonego, przedstawić kasie skarbowej ową „kartkę wymiarową" i zapłacić kwotę, w kartce wymienioną. Niestosowanie się do tych przepisów spowoduje wymiar opłaty wraz z podwyżką pięciokrotną".

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 25 z dn. 7 marca r. b. ukazało się pod poz. 217 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29 lutego 1928 o obowiązku dodawania oleju sezamowego do margaryny i do innych sztucznych tłuszczów jadalnych.

Rozporządzenie to stanowi, aby do wszystkich tłuszczów i olejów, używanych przy wyrobie margaryny i innych sztucznych tłuszczów jadalnych, dodawać oleju sezamowego w wysokości 10% wagowych, zaś do sera margarynowego — w wysokości 5% wagowych. Rozporządzenie wchodzi w życie 30 dnia po ogłoszeniu, t. j. dn. 6 kwietnia r. b.

W Dz. Ust. Nr. 26 z dn. 10 marca r. b. ukazało się pod poz. 230 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 o uzupełnieniu taryfy celnej.

Rozporządzenie to różniczkuje, między innemi, p. 3 poz. 96 taryfy celnej w następujący sposób:

sole baru —

a) siarczan baru (blanc fixe), strącony siarczek baru — 12.50 zł. od 100 kg.

b) węglan baru strącony — 3 zł. od 100 kg.

W Dz. Ust. Nr. 26 z dn. 10 marca r. b. ukazało się pod poz. 241 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 3 marca 1928 dotyczące ustalenia stawek celnych w nowej jednostce pieniężnej.

Rozporządzenie to zawiera przeliczenie stawek celnych, dokonane w myśl Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 lutego r. b. o przerachowaniu stawek taryfy celnej.

W Dz. Ust. Nr. 26 z dn. 10 marca r. b. ukazało się pod poz. 242 Rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dn. 3 marca 1928 o świadectwach pochodzenia.

Rozporządzenie to postanawia, że towary, w stosunku do których zniesiona została reglamentacja, mogą być odprawiane bez świadectw pochodzenia, jeżeli zalegają na polskim obszarze celnym w dn. 15 marca r. b. lub zostały nadane zagranicą przed dn. 14 marca r. b. — w ostatnim wypadku, jeżeli odprawiane są do dn. 14 kwietnia r. b. Dostateczną podstawą będą dokumenty przewozowe i handlowe, jeżeli nie będzie z nich wynikało, że towary te nie pochodzą ani nie przychodzą z Niemiec.

E C H A

Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, p. prof. Edmund Trepka, wyjechał w charakterze pełnomocnika Rządu Rzeczypospolitej na konferencję w sprawie zakazów wywozu kości, skór i odpadków skórnych. Konferencja rozpoczęła się dn. 14 marca r. b. w Genewie i pozostaje w związku z międzynarodową konwencją w przedmiocie uchylenia zakazów wywozu i przywozu.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny	250 „
„ „ czysty 99%	— „
Amoniak skroplony za 1 kg NH_3	1.80 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2 *	1.75 „
„ granulowany za 1 kg % N_2 *	1.95 „
Azotan amonowy *	103.60 „
Benzen handlowy 90%	91 „
„ czysty	103 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „
Chlorek cynku (ług 50%)	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapna ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ pro narcosi	1.800 „
Fenol czysty	325 „
Formalina 30%	220 „
Fosforyty rachowskie surowe	3.50 „
Gliceryna farmaceutyczna 30° Be	445 „
„ techniczna	345 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	270 „
Klej skórny	400 „
Krezole	135 „
Kwas azotowy 30° Be. w przel. na 100% HNO_3	110 „
„ mrówkowy 85%	w złocie 140 „
„ siarkowy 66° Be	w złocie 6.98 „
„ solny bez arsenu	8 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7.45—8.75 zł.
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	18.50 „
Naftalen surowy prasowany	34.50 „
„ czysty w łuskach	65 „
Octan sodu	125 „
„ ołowiu	235 „
Oleina zwierzęca destylat	300 „
„ „ saponifikat	290 „
Oleum 20%	w złocie 10.55 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	28.50—29.75 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62 % *	w złocie 40—45 „
Soda amonjakalna	26 „
„ kaustyczna	61 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	10 „
Stearyna	250 „
Superfosfat 16%	13.12—13.76 „
Toluen czysty	103 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Prenumerata kwartalna w kraju **zł. 3.50**, zagranicą **zł. 5.00**. Cena zeszytu pojedynczego **zł. 0.60**.
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Ceny ogłoszeń: Cała strona zł. 150. Pół strony zł. 80. Ćwierć strony zł. 45. Jedna ósma strony zł. 30. Wiersz jednoszpaltowy zł. 5. Ogłoszenia drobne „Produkty wytwórczości krajowej", tekst trzywierszowy kwartalnie zł. 30; wiersz dodatkowy zł. 5. Członkowie Związku otrzymują od cen powyższych rabat.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14. Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana. Mazowiecka 11